

BIBLIOTECA DE DREPT PENAL
ȘI DREPT PROCESUAL PENAL

MANDATUL EUROPEAN DE ARESTARE

DANIELA DEDIU

Universul Juridic
București
-2022-

Prefață

Cooperarea internațională în materie penală în Uniunea Europeană este o componentă de un interes real pentru autoritățile judiciare din statele membre implicate în combaterea fenomenelor grave de infracționalitate cu implicație transnațională.

Continuând tradiția lucrărilor valoroase în domeniul juridic pe care autoarea le-a publicat anterior, și anume *Evaziunea fiscală* sau *Cooperarea judiciară internațională în materie penală*, prin monografia *Mandatul european de arestare* tratează o problemă de o deosebită complexitate, analizată prin prisma legislației naționale, dar văzută într-un context european mai larg.

Astfel, autoarea pornește de la necesitatea cooperării în materie penală în interiorul Uniunii Europene, fiind prezentat atât cadrul juridic al extrădării între statele membre ale Uniunii Europene, cât și inovațiile majore aduse mandatul european de arestare față de procedura extrădării. Este analizat, de asemenea, modul de implementare a mandatului european de arestare în legislațiile statelor membre ale Uniunii Europene, precum și procedura de emitere și executare a mandatului european de arestare, atât în lumina prevederilor Deciziei-cadru 2002/584/JAI, dar și prin prisma dispozițiilor Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie.

Putem remarca și faptul că autoarea identifică într-o manieră originală categoriile de garanții de care beneficiază persoanele care fac obiectul unui mandat european de arestare, pe care le propune ca standarde de protecție a drepturilor acestor persoane.

Din lecturarea monografiei rezultă că autoarea, printr-o analiză concretă, ce presupune un demers analitic, a descompus acest domeniu vast al mandatului european de arestare, identificând atât aspectele negative, cât și pe cele pozitive ale implementării și aplicării acestui instrument european. De asemenea, în lucrare sunt inserate propuneri *de lege ferenda* care trasează noi direcții de cercetare în domeniu, demonstrând o bună cunoaștere teoretică a domeniului studiat din partea autoarei și a modalităților

practice de interpretare a rezultatelor obținute prin tehnicile de analiză juridică utilizate.

Concluzionez că autoarea, prin lucrarea elaborată, demonstrează o foarte bună capacitate de cercetare și experiență în analiza juridică, astfel că monografia reprezintă un instrument important de lucru pentru practicienii dreptului, studenții juriști și cei care sunt interesați de cunoașterea acestui domeniu.

Prof. univ. dr. **Petre Buneci**

Capitolul I

Cooperarea judiciară în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene

1. Necesitatea cooperării judiciare în materie penală în interiorul Uniunii Europene

Cooperarea judiciară internațională în materie penală constituie asistența pe care statele și-o pot acorda unul altuia, în toate fazele procesului penal: urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei, în fiecare dintre aceste faze putând fi utilizate una sau mai multe dintre formele de cooperare posibile.

Definiția dată de doctrină cooperării judiciare în materie penală, respectiv un ansamblu de acte pe care o autoritate judiciară competentă (autoritate solicitată) relevantă a unui stat (stat solicitat) le îndeplinește pentru o autoritate judiciară relevantă a altui stat (stat solicitant)¹, poate fi exemplificată din punct de vedere practic în următoarea manieră:

Mai multe persoane din România și Bulgaria au fost traficate în Franța de către un cetățean italian, care a obținut sume importante de bani din exploatarea acestora. Organele judiciare din Franța, România, Bulgaria și Italia au inițiat simultan anchete penale cu privire la acest caz. Suspectul a fugit și s-a stabilit în Spania. Un judecător bulgar a emis un mandat de percheziție pentru identificarea unor bunuri care să dovedească implicarea cetățeanului italian și să descopere sumele de bani rezultate din comiterea faptei. În România, cetățeanul italian a fost arestat în lipsă și s-a emis un MEA, care a fost executat în Spania. Prin intermediul Eurojust, statele implicate au ajuns la un acord, stabilindu-se că fapta va fi urmărită exclusiv în România, locul de unde proveneau cele mai multe victime. Predat în România în baza MEA, acesta a fost condamnat la o pedeapsă de 10 ani de închisoare și i-au fost confiscate bunurile pe care le deținea în Franța și Italia. La proces,

---

¹ A se vedea J. Pradel, G. Corstens, *Droit pénal européen*, Dalloz, Paris, 1999, p. 35 și autorul citat acolo.

victimele provenite din Bulgaria au fost audiate prin intermediul videoconferinței. La cererea sa, condamnatul a fost transferat pentru a executa pedeapsa în statul de origine – Italia.

Exemplul ales nu este unul real, dar astfel de cazuri, care presupun dispersarea activității infracționale între mai multe state, schimbul de informații între autorități sau necesitatea coordonării acestora, nu constituie nicidecum excepții, ci situații cu care organele judiciare și de poliție se întâlnesc în mod cotidian în activitatea lor. În schimb, demonstrează modalitatea în care funcționează cooperarea judiciară în materie penală: deciziile autorităților judiciare din fiecare dintre statele implicate au produs efecte și în celelalte state, iar granițele geografice nu au constituit obstacole pentru punerea în aplicare a hotărârilor luate pe parcursul procesului penal privind percheziția, sechestrarea bunurilor, confiscarea, arestarea sau condamnarea.

Practicienii din statele membre ale Uniunii Europene nu au dispus nicicând de o paletă atât de vastă de instrumente de cooperare pentru combaterea infracționalității cu caracter transnațional. Mai mult, așa cum am arătat mai sus, corelativ fiecărei faze a procesului penal, autoritățile judiciare pot utiliza diferite forme de cooperare: spre exemplu, pentru faza de urmărire penală și de judecată, comisia rogatorie, ordinul european de anchetă, transferul de proceduri; pentru faza de executare a pedepselor, extrădarea, transferul persoanelor deținute sau recunoașterea ordinelor de confiscare.

Dar lucrurile nu au stat întotdeauna astfel. Tratatul fondatoare ale Comunităților Europene nu au anticipat în mod expres și includerea dreptului penal în mecanismul de protecție a obiectivului general care privea integrarea economică. În plus, legea penală, care este, în mod tradițional, caracterizată de principiul teritorialității, este aplicabilă între granițele statului în care a fost adoptată. Deopotrivă, de regulă, efectele deciziilor judiciare pronunțate în baza legii penale se opresc în aceleași limite geografice.

Necesitatea unei cooperări judiciare în materie penală cât mai eficiente în interiorul UE a izvorât chiar din atingerea obiectivelor procesului de constituire a structurilor comunitare. Realizarea „pieței unice” a reprezentat un factor evident de progres economic și social, dar a oferit și o oportunitate extraordinară pentru infractori să exploateze în folosul lor

libera circulație a bunurilor, a capitalurilor, a serviciilor și a persoanelor. În această complexă realitate socială și criminologică, principiul teritorialității, în valențele sale de drept substanțial și procedural, a devenit vetust, ca, de altfel, și instrumentele tradiționale de cooperare judiciară în materie penală care s-au dovedit din ce în ce mai inadecvate raportat la complexitatea lor sau la perioada îndelungată de timp în care se puteau desfășura¹. Era astfel nevoie de „măsuri compensatorii” pentru deschiderea granițelor pentru oricine, inclusiv pentru persoanele care își puteau extinde astfel activitățile ilicite², precum și de o emancipare a mecanismelor clasice de cooperare.

2. Evoluția cooperării judiciare în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene

În prezent, la nivelul statelor membre ale UE, domeniul cooperării este alcătuit dintr-un ansamblu considerabil de instrumente care facilitează activitatea organelor judiciare. Primordial însă, o serie de mecanisme de cooperare între statele europene au fost instituite nu ca acte ale Uniunii, ci sub egida Consiliului Europei, care și-a adus o contribuție semnificativă la edificarea unui adevărat „corp de drept paneuropean în materie penală”³. În acest context instituțional, au fost elaborate mai multe convenții și acorduri și au fost adoptate diverse reglementări ce au vizat domeniile importante ale cooperării și care constituie instrumente de referință pentru statele membre ale UE, toate având și calitatea de membru în Consiliul Europei.

Cele mai relevante astfel de instrumente sunt cele prin care au fost sistematizate extrădarea (Convenția europeană de extrădare din 1957,

---

¹ D. Dediu, *Protection of Fundamental Rights in the Light of the Directive Regarding the European Investigation Order*, în „Romanian law, tradition and European vocation. Proceedings of the international conference of law, European studies and international relations”, 6th edition, Ed. Hamangiu, București, 2019, pp. 288-289.

² A se vedea, în acest sens, CJUE, Concluziile Avocatului General Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer în cauzele C-187/01 și C-385/01, *Gözütok și Brügger*, prezentate la 19 septembrie 2002, pct. 44-45.

³ I. Hurdubaie, *Spațiul penal paneuropean din perspectiva Consiliului Europei*, Ed. Universal Pan, București, 1999, p. 6.